

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

IV. ÚS 298/2021-43

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Libora Duľu a zo sudcov Ladislava Duditša a Miroslava Duriša (sudca spravodajca) v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľky [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], zastúpenej JUDr. Martinom Bezákom, PhD., advokátom, Klincová 15, Bratislava, proti postupu Okresného súdu Považská Bystrica v konaní vedenom pod sp. zn. 5 C 41/2010 takto

r o z h o d o l :

1. Postupom Okresného súdu Považská Bystrica v konaní vedenom pod sp. zn. 5 C 41/2010 **b o l i p o r u š e n é** základné právo sťažovateľky na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a jej právo na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd.
2. Sťažovateľke **p r i z n á v a** primerané finančné zadosťučinenie v sume **3 000 eur**, ktoré **j e** jej Okresný súd Považská Bystrica **p o v i n n ý** zaplatiť do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.
3. Okresný súd Považská Bystrica **j e p o v i n n ý** nahradiť sťažovateľke trovy konania v sume **460,89 eur** a zaplatiť ich právnomu zástupcovi sťažovateľky do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.
4. Vo zvyšnej časti ústavnej sťažnosti **n e v y h o v u j e**.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavná sťažnosť sťažovateľky a skutkový stav veci

1. Sťažovateľka označená v záhlaví tohto rozhodnutia sa ústavnou sťažnosťou doručenou ústavnému súdu 21. apríla 2021 domáha vyslovenia porušenia svojho základného práva

na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom Okresného súdu Považská Bystrica (ďalej len „okresný súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 5 C 41/2010 (ďalej len „napadnuté konanie“). Sťažovateľka v petite ústavnej sťažnosti navrhuje, aby ústavný súd okresnému súdu prikázal v napadnutom konaní konať bez zbytočných prietáhov, a zároveň požaduje priznanie primeraného finančného zadosťučinenia v sume 13 200 eur, ako aj náhradu trov konania v sume 460,89 eur.

2. Z ústavnej sťažnosti vyplýva, že manžel sťažovateľky (ďalej len „žalobca“) podal okresnému súdu 10. mája 2010 návrh, ktorým sa domáhal proti sťažovateľke vyporiadania bezpodielového spoluvlastníctva manželov (ďalej len „BSM“) po rozvode manželstva.

3. Sťažovateľka v ústavnej sťažnosti podrobne vymedzuje priebeh napadnutého konania so zameraním sa na procesné úkony okresného súdu. Toto vymedzenie priebehu napadnutého konania v podstatnom zodpovedá prehľadú napadnutého konania, ktorý vymedzil okresný súd vo svojom vyjadrení z 5. augusta 2021 a ktorý ústavný súd ustálil z pripojeného súdneho spisu (pozri časť III.2 tohto nálezu, pozn.).

II.

Argumentácia sťažovateľky

4. Podstatou argumentácie sťažovateľky je námietka, že okresný súd v napadnutom konaní, ktorého predmetom je vyporiadanie BSM po rozvode, nerozhodol v merite ani po uplynutí takmer 11 rokov, t. j. nerozhodol bez zbytočných prietáhov a v primeranej lehote. Postup okresného súdu v napadnutom konaní považuje za „*nesústredený, neučelný a neefektívny*“.

5. Sťažovateľka v ústavnej sťažnosti poukazuje na konkrétne prípady, keď okresný súd v napadnutom konaní nepostupoval účelne a efektívne. Poukazuje na to, že okresný súd nenariadil znalecké dokazovanie na stanovenie hodnoty nehnuteľností v Českej republike (byt, garáž), osobitne po právoplatnom rozhodnutí súdov Českej republiky – Obvodného súdu v Prahe 3 (ďalej len „obvodný súd“) a Mestského súdu v Prahe (ďalej len „mestský súd“), že tieto nehnuteľnosti patria do BSM. Strany pritom tento postup navrhovali – na pojednávaniach 26. februára 2018, 11. februára 2018, vo svojich podaniach – žalobca 20. apríla 2017, sťažovateľka v podaniach z 20. apríla 2017, 8. júna 2017 a zo 17. augusta 2018. Okresný súd sa k vykonaniu „*takéhoto dokazovania zaviazal... uznesením prijatým na pojednávaní dňa 26. 02. 2018.*“.

6. Nesústredený postup okresného súdu je zjavný aj v neaktuálnosti pôvodných znaleckých posudkov vyhotovených v roku 2014. Okresný súd v prípise z 8. marca 2021 avizuje aktualizáciu znaleckých posudkov, v prípade rodinného domu v Púchove by malo ísť o tretiu aktualizáciu a v prípade ostatných nehnuteľností o druhú. Takýto postup nepochybne predlžuje konanie a navyšuje náklady strán. Potreba aktualizácie znaleckých posudkov bola spôsobená „*vylučne neschopnosťou súdu vec meritórne prejednať a rozhodnúť o nej...*“.

7. Neefektívny postup predstavovalo opakované zrušenie nariadených pojednávanií bez uvedenia dôvodu (napr. pojednávania nariadené na 21. júl 2014, 26. august 2019, 20. október 2020), zrušenie pojednávanií bez súčasného nariadenia nových termínov (napr. pojednávania nariadené

na 28. október 2019, 20. apríl 2020, 20. október 2020) alebo odročenie pojednávania na neurčito bez uvedenia dôvodu (napr. na pojednávanií 22. novembra 2010).

8. Okresný súd predĺžil konanie nesprávnym zastavením konania o návrhu na nariadenie predbežného opatrenia, keďže Krajský súd v Trenčíne (ďalej len „krajský súd“) zrušil uznesenie o zastavení konania o tomto návrhu. Sťažovateľka poukazuje na rozhodnutie Európskeho súdu pre ľudské práva (ďalej len „ESLP“) vo veci Bock proti Nemecku z 31. marca 1989, v ktorom ESLP uviedol, že omyl súdu pri aplikácii práva, ktorý vedie k predĺženiu konania zapríčineného potrebou viesť odvolacie konanie na účely jeho nápravy, je potrebné vziať do úvahy pri hodnotení primeranosti obdobia podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru. Okresný súd zbytočne predĺžil napadnuté konanie jeho prerušením až do právoplatného rozhodnutia okresného súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 10 C 237/2014, keďže v tomto konaní okresný súd v spojení s krajským súdom dospeli k záveru, že otázky týkajúce sa špecifikovanej pôžičky majú byť riešené v konaní o žalobe na plnenie, ktorým je napadnuté konanie.

9. Nesústreďený postup okresného súdu sťažovateľka identifikuje aj v prípise okresného súdu z 22. januára 2019, keď tento oznámil, že vo veci nebude už vykonávať žiadne ďalšie dokazovanie s poukazom na závery grémia civilných sudcov v obvode krajského súdu z hľadiska právomoci rozhodovania súdu o nehnuteľnostiach, ktoré ležia na území iného štátu. Od tohto názoru následne okresný súd upustil, keď na pojednávanií 11. februára 2019 uložil stranám predložiť na preukázanie svojich tvrdení dôkazy, osobitne dôkazy týkajúce sa hodnoty vecí patriacich do BSM. Sťažovateľka však uvádza, že sa môže „*len domnievať*“, aký vplyv mal tento názor okresného súdu na priebeh napadnutého konania.

10. Okresný súd konal neefektívne pri nariadovaní pojednávania 21. augusta 2018, keď predvolanie na pojednávanie doručil sťažovateľke 6 dní pred termínom pojednávania. Vzhľadom na dovolenkové obdobie a krátkosť času na prípravu na pojednávanie mohol okresný súd „*len ťažko očakávať*“, že obe strany sa budú schopné tohto pojednávania zúčastniť.

11. Okresný súd postupoval neefektívne pri zrušení termínu pojednávania nariadeného na 28. október 2019. Termín určil na pojednávanií 7. októbra 2019, stranám dal na výber z dvoch termínov, a to 28. alebo 29. októbra 2019. Substitút právneho zástupcu sťažovateľky avizoval nevhodnosť oboch alternatív z dôvodu operácie, súhlasil však s termínom 28. októbra 2019 v domnienke, že právny zástupca sťažovateľky sa bude môcť zúčastniť. Právny zástupca však 16. októbra 2019 požiadal o nariadenie pojednávania na 29. október 2019 alebo na iný termín v novembri z dôvodu kolízie pôvodného termínu s úkonmi trestného konania. Okresný súd však pôvodný termín pojednávania zrušil bez nariadenia nového termínu pojednávania. Termín pojednávania okresný súd nariadil až po urgencii sťažovateľky z 11. februára 2020, a to na 20. apríl 2020.

12. Za určitú formu nesústreďeného postupu sťažovateľka označuje aj opakované poučenie strán týkajúce sa sudcovskej koncentrácie konania – na pojednávaniach 26. februára 2018 a 11. februára 2019. Napriek uvedeným poučeniam okresný súd vždy rozhodol o vykonaní ďalšieho dokazovania, resp. žiadal, aby strany predložili ďalšie dôkazy.

13. Okresný súd postupoval nesústreďene v období od septembra 2020 do marca 2021, keď okresný súd na pojednávanií 28. septembra 2020 uznesením vyhlásil dokazovanie za skončené a odročil

pojednávane na 20. október 2020 na účely vyhlásenia rozsudku. Toto pojednávane následne bez uvedenia dôvodu zrušil, oznámil stranám, že je potrebné vykonať ďalšie dokazovanie, a nariadil pojednávane na 5. máj 2021. Sťažovateľka si je vedomá, že súd nie je viazaný uznesením o skončení dokazovania. Tento postup prichádza do úvahy, ak zo záverečného vyjadrenia strán vyplynú také skutkové okolnosti, ktoré takýto postup odôvodňujú. V predmetnej veci ale „*strany vo svojich záverečných prednesoch neuviedli žiadne nové skutkové tvrdenia, ku ktorým by bolo potrebné vykonať ďalšie dokazovanie.*“.

14. Sťažovateľka v napadnutom konaní ospravedlnila svoju neúčast' na pojednávani a žiadala odročit' pojednávane dvakrát – pri pojednávaniach nariadených na 21. august 2018 a 28. október 2019. Z dôvodu na strane okresného súdu sa nariadené pojednávania nekonali minimálne trikrát – pri pojednávaniach nariadených na 21. júl 2014, 26. august 2019 a 20. október 2020. Sťažovateľka vyzývala okresný súd na nariadenie pojednávania dvakrát – podaniami zo 17. januára 2018 a z 11. februára 2020, keďže okresný súd bol dlhšiu dobu nečinný.

15. Z priebehu napadnutého konania je zrejmé, že najneskôr 4. septembra 2014, t. j. právoplatným rozhodnutím mestského súdu týkajúcim sa nehnuteľností v Prahe, keď bola ustálená masa BSM, neexistovala prekážka, ktorá by bránila rozhodnutiu vo veci. Prekážkou nebolo ani konanie vedené okresným súdom pod sp. zn. 10 C 237/2014. Rozhodnutím v tejto veci bolo potvrdené, že okresný súd v napadnutom konaní bol zbytočne nečinný viac ako 24 mesiacov, t. j. od 19. decembra 2014 do 21. decembra 2016. Ak by táto nečinnosť bola považovaná za ospravedlniteľnú vzhľadom na potvrdzujúce uznesenie krajského súdu, po 21. decembri 2016 okresnému súdu už nič nebránilo, aby vo veci konal a rozhodol.

16. Z prípisu okresného súdu z 9. marca 2021, v ktorom avizoval ďalšie dokazovanie, je zjavné, že sťažovateľka sa po uplynutí 11 rokov nachádza „*v obdobnej situácii, ako bola bezprostredne po podaní návrhu na začatie konania.*“. Okresný súd podľa sťažovateľky spôsobil zbytočné prietahy v trvaní viac ako 6,5 roka, resp. minimálne viac ako 4,5 roka, pričom tieto prietahy nemožno ničím ospravedlnit'. Predmet napadnutého konania nie je po skutkovej ani právnej stránke náročný. Sťažovateľka a ani žalobca neprispeli svojím správaním k predĺženiu napadnutého konania.

17. K prípustnosti ústavnej sťažnosti sťažovateľka poukazuje na judikatúru ESĽP (Ištván a Ištvánová proti Slovenskej republike, Komanický proti Slovenskej republike), podľa ktorej sťažnosť predsedovi okresného súdu nemožno považovať za účinný prostriedok nápravy.

18. Sťažovateľka považuje za spravodlivé a primerané finančné zadost'učinenie za jeden rok konania vo výške 1 200 eur. Keďže napadnuté konanie trvá už takmer 11 rokov, celkovo požaduje primerané finančné zadost'učinenie vo výške 13 200 eur. Pri stanovení výšky primeraného finančného zadost'učinenia sťažovateľka vychádzala zo záverov, ktoré ESĽP prijal v rozhodnutí vo veci Apicella proti Taliansku.

19. Ústavný súd ústavnú sťažnosť sťažovateľky predbežne prerokoval a uznesením č. k. IV. ÚS 298/2021-15 zo 7. júna 2021 ju v celom rozsahu podľa § 56 ods. 5 zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) prijal na ďalšie konanie.

III.

Vyjadrenie okresného súdu a replika sťažovateľky

III.1. Vyjadrenie okresného súdu:

20. Na výzvu ústavného súdu na vyjadrenie k ústavnej sťažnosti reagovala predsedníčka okresného súdu, ktorá v podaní č. k. Spr/820/2021 z 5. augusta 2021 poukázala na vymedzený prehľad procesných úkonov vykonaných v napadnutom konaní.

21. Predsedníčka okresného súdu uviedla, že ide o skutkovo a právne náročnú vec. Predmetná vec bola náhodným výberom pridelená sudkyňi JUDr. Helene Loduhovej, ktorá do 28. januára 2020 vykonávala aj funkciu predsedníčky okresného súdu. Vo veci vykonávala úkony do 19. októbra 2020, keď jej zanikol výkon funkcie sudcu. Obdobia nečinnosti medzi jednotlivými úkonmi a úvahy pri hodnotení dôkazov tejto zákonnej sudkyne „*nie je možné objektívne posúdiť a zhodnotiť*“, keďže na okresnom súde už nepracuje a zanikol jej výkon funkcie sudcu.

22. Novej zákonnej sudkyňi JUDr. Dagmar Mišúnovej bola vec pridelená 26. októbra 2020. Postup tejto zákonnej sudkyne pri prejednávaní a rozhodovaní veci ovplyvnili práceneschopnosť od 3. novembra 2021 do 18. novembra 2021 a od 22. decembra 2020 do 31. decembra 2020 čerpanie vianočnej dovolenky a nemožnosť vykonávať pojednávania do 30. apríla 2021 z dôvodu protipandemických opatrení.

23. V čase, keď nemohli byť vykonávané pojednávania, okresný súd doplnil dokazovanie znaleckým dokazovaním na určenie hodnoty rodinného domu, keďže od posledného znaleckého posudku uplynuli dva roky. Z ustálenej súdnej praxe vyplynula potreba aktualizovať hodnotu rodinného domu. Tento postup bol opodstatnený, čo vyplýva aj z toho, že podľa nového znaleckého posudku hodnota rodinného domu vzrástla o sumu 3 000 eur.

24. Prvé pojednávanie okresný súd nariadil na 5. máj 2021, čo bol prvý termín pojednávania zákonnej sudkyne po ukončení protipandemických opatrení. Keďže sťažovateľka namietala neaktuálnosť stanovenia hodnoty bytu v Prahe, okresný súd toto pojednávanie odročil na 7. júl 2021 s tým, že žalobca zabezpečí aktualizovaný znalecký posudok. Na pojednávaní 7. júla 2021 okresný súd vyhlásil dokazovanie za skončené a odročil ho na účely vyhlásenia rozsudku. Dňa 28. júla 2021 okresný súd vo veci vyhlásil rozsudok.

25. Z uvedeného je zrejmé, že okresný súd po pridelení veci novej zákonnej sudkyňi „*vo veci konal plynulo, hospodárne, účelne, bezodkladne, úkony vykonával v čo najkratších lehotách bez zbytočných prieťahov (podania... zasielal protistrane na vyjadrenie v rovnaký deň ako boli doručené súdu)*“.

26. Okresný súd poukazuje na to, že z ústavnej sťažnosti a ani z jeho vlastnej lustrácie nevyplýva, že sťažovateľka podala sťažnosť na prieťahy v konaní predsedovi súdu. V ústavnej sťažnosti neuvádza a nepreukazuje existenciu dôvodov hodných osobitného zreteľa pre nevyužitie tohto právneho prostriedku.

27. Pre úplnosť predsedníčka okresného súdu zdôraznila, že konanie bolo opakovane prerušené pre vyriešenie otázky, ktorá mala význam vo veci, bolo nariadené predbežné opatrenie, súdny spis bol dvakrát predložený na rozhodnutie odvolaciemu súdu (vo veci prerušenia konania a predbežného

opatrenia), na návrh strán bolo opakovane vykonávané znalecké dokazovanie. Strany sporu opakovane žiadali o odročenie pojednávania, opakovane sa pokúšali o uzatvorenie mimosúdnej dohody, ku ktorému napokon nedošlo. Okresný súd viackrát urgoval strany sporu k splneniu uložených povinností.

28. Uplatnenú výšku finančného zadost'učinenia považuje predsedníčka okresného súdu „s ohľadom na vyššie opísané skutočnosti“ za neprimerane vysokú a nedôvodnú. Ústavnú sťažnosť považuje v celom rozsahu za nedôvodnú.

III.2. Prehľad napadnutého konania:

29. Predsedníčka okresného súdu k svojmu vyjadreniu priložila prehľad procesných úkonov v napadnutom konaní. Ústavný súd konštatuje, že tento prehľad v zásade korešponduje s priebehom napadnutého konania tak, ako ho ústavný súd zistil z pripojeného súdneho spisu. Z pripojeného prehľadu vyplýva nasledujúci priebeh napadnutého konania:

Dňa 10. mája 2010 žalobca podal okresnému súdu žalobu.

Na pojednávaní 7. júna 2010 strany sporu žiadali pojednávanie odročiť na účely mimosúdnej dohody. Strany sporu žiadali o poskytnutie lehoty 1 mesiaca, ktorú následne žiadali predĺžiť o ďalší mesiac (do 1. augusta 2010, pozn.).

Dňa 2. augusta 2010 žalobca oznámil, že so sťažovateľkou neuzatvorili mimosúdnu dohodu.

Dňa 13. septembra 2010 sa konalo pojednávanie, ktoré bolo odročené na neurčito. Okresný súd vyzval strany na doplnenie dôkazov a zloženie preddavkov. Splnenie týchto povinností okresný súd urgoval 29. septembra 2010.

Žalobca oznámil 7. októbra 2010 mená a adresy svedkov, ktorých navrhoval vypočuť. Sťažovateľka predložila okresnému súdu písomné dôkazy 11. októbra 2010.

Okresný súd oznámil 19. októbra 2010 stranám odročenie pojednávania nariadeného na 25. október 2010 na nový termín 29. október 2020. Dňa 21. októbra 2010 právny zástupca žalobcu požiadal o odročenie pojednávania z dôvodu, že sa bude nachádzať v zahraničí, pričom žalobca trvá na jeho osobnej účasti.

Dňa 5. októbra 2010 žalobca zložil zálohu na znalecké dokazovanie.

Okresný súd 29. októbra 2010 odročil pojednávanie na 22. november 2010 z dôvodu žiadosti právneho zástupcu žalobcu.

Dňa 10. novembra 2010 žalobca doručil meno a adresu svedkyne, ktorú navrhol vypočuť.

Dňa 22. novembra 2010 okresný súd vykonal pojednávanie a odročil ho na neurčito. Stranám uložil, aby prípadné návrhy na doplnenie dokazovania predložili v lehote 7 dní.

Dňa 8. novembra 2010 sťažovateľka zložila preddavok na znalecké dokazovanie a 2. decembra 2010 doručila návrh na doplnenie dokazovania – výsluchom svedkov.

Na pojednávaní 10. januára 2011 okresný súd prerušil konanie do právoplatného skončenia konania vedeného na obvodnom súde pod sp. zn. 16 C 192/2009, ktorého predmetom bolo rozhodovanie o tom, či špecifikované nehnuteľnosti (byt, garáž) patria do BSM. Okresný súd trikrát zisťoval stav konania na obvodnom súde – 13. mája 2011, 29. novembra a 30. marca 2012. Sťažovateľka

reagovala na tieto výzvy 16. mája 2011, 8. decembra 2011 a 13. apríla 2012 (po urgencii okresného súdu z 12. apríla 2012, pozn.). Dňa 17. júla 2012 sťažovateľka oznámila stav konania v Prahe a predložila okresnému súdu rozsudok obvodného súdu v predmetnej veci, ktorým obvodný súd konanie zastavil z dôvodu, že súdy Českej republiky nemajú právomoc uvedenú otázku riešiť s tým, že právomoc majú súdy, ktoré rozhodujú o vyporiadaní BSM [Toto rozhodnutie potvrdil aj mestský súd v odvolacom konaní. Na základe dovolania sťažovateľky Najvyšší súd Českej republiky (ďalej len „najvyšší súd ČR“) tieto rozhodnutia zrušil a vec vrátil na ďalšie konanie, pozn.].

Dňa 20. augusta 2012 okresný súd vykonal pojednávanie, ktoré odročil na neurčito s tým, že vyžiada správu o stave účtov strán. Okresný súd uložil sťažovateľke, aby v lehote 30 dní predložila návrh mimosúdnej dohody. Sťažovateľka (po urgenciách z 11. septembra 2012 a 28. septembra 2012) oznámila 28. septembra 2012 okresnému súdu číslo svojho účtu.

Dňa 28. septembra 2012 sťažovateľka navrhla nariadiť predbežné opatrenie – nariadením zákazu nakladať s nehnuteľnosťami. Tento návrh doplnila 15. októbra 2012 tak, že predložila listinné dôkazy. Uznesením z 18. októbra 2012 okresný súd konanie o návrhu na nariadenie predbežného opatrenia zastavil z dôvodu nedostatku právomoci. Proti tomuto uzneseniu podala sťažovateľka 14. novembra 2012 odvolanie. Krajský súd uznesením z 28. decembra 2012 uznesenie okresného súdu zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie. Súdny spis s rozhodnutím krajského súdu bol okresnému súdu doručený 12. februára 2013. Okresný súd uznesením z 19. februára 2013 nariadil predbežné opatrenie. Toto uznesenie nadobudlo právoplatnosť 25. marca 2013. Žalobca a tretia osoba (██████████) podali 19. marca 2013 a 20. marca 2013 odvolanie proti uzneseniu o predbežnom opatrení. Okresný súd vydal 21. mája 2013 opravné uznesenie. Krajský súd uznesením z 28. júna 2013 zmenil uznesenie okresného súdu v spojení s opravným uznesením tak, že návrh sťažovateľky na nariadenie predbežného opatrenia zamietol. Súdny spis bol okresnému súdu vrátený 4. júla 2013. Okresný súd 11. júla 2013 vyzval sťažovateľku, aby v lehote 7 dní oznámila, kto ju v konaní zastupuje. Sťažovateľka 30. júla 2013 (po urgencii 29. júla 2013) prostredníctvom právneho zástupcu doručila okresnému súdu vyjadrenie a návrh na pokračovanie v konaní.

Dňa 23. septembra 2013 okresný súd vykonal pojednávanie, odročil ho na neurčito na účely znaleckého dokazovania na určenie hodnoty hnutel'ných a nehnuteľných vecí. Stranám uložil, aby návrhy na doplnenie dokazovania označili v lehote 15 dní.

Žalobca doručil 8. októbra 2013 vyjadrenie k vyjadreniu sťažovateľky z 15. júla 2013.

Uzneseniami z 27. februára 2014 okresný súd ustanovil súdneho znalca [odbor stavebníctva, odvetvie odhadu hodnoty nehnuteľností (ďalej len „prvý znalec“)] a súdneho znalca [odbor bytového zariadenia, odvetvie nábytku a bytových doplnkov (ďalej len „druhý znalec“)], stranám uložil zložiť preddavok na trovy znaleckého dokazovania v sume po 1 000 eur. Sťažovateľka zložila 12. marca 2014 požadovaný preddavok. Uznesením zo 4. apríla 2014 okresný súd ustanovil súdneho znalca (odbor elektrotechniky). Tento súdny znalec 14. apríla 2014 oznámil okresnému súdu, že nemôže vykonať znaleckú úlohu z dôvodu dlhodobej práceneschopnosti. Okresný súd uznesením z 30. apríla 2014 zrušil uznesenie zo 4. apríla 2014 a ustanovil súdneho znalca [odbor elektrotechniky (ďalej len „tretí znalec“)]. Tretí znalec doručil 26. mája 2014 okresnému súdu znalecký posudok. Dňa 3. júna 2014 okresný súd zaslal urgenciu prvému a druhému znalcovi na vypracovanie znaleckých posudkov. Druhý znalec doručil 3. júna 2014 znalecký posudok.

Okresný súd 19. júna 2014 opätovne urgoval prvého znalca. Prvý znalec doručil 24. júna 2014 znalecký posudok.

Dňa 25. júna 2014 okresný súd nariadil pojednávanie na 21. júl 2014.

Uzneseniami z 2. júla 2014 okresný súd priznal súdnym znalcom znalečné.

Strany sporu žiadali o odročenie pojednávania nariadeného na 21. júl 2014. Právny zástupca sťažovateľky poukázal na rozsudok najvyššieho súdu ČR a na plánovanú dovolenku. Právny zástupca žalobcu žiadosť odôvodnil práceneschopnosťou svojej zamestnankyne, ktorá sa venovala predmetnej veci. Okresný súd zrušil termín pojednávania a určil nový termín na 11. august 2014.

Sťažovateľka 31. júla 2014 žiadala o zrušenie termínu pojednávania z dôvodu, že opätovne nastali dôvody na prerušenie konania. Návrh na prerušenie konania doručila sťažovateľka 8. augusta 2014. Na pojednávaní 11. augusta 2014 okresný súd stranám oznámil, že napadnuté konanie zostáva prerušené.

Dňa 11. septembra 2014 okresný súd vyzval sťažovateľku na oznámenie stavu konania vedeného mestským súdom pod sp. zn. 17 Co 327/2012. Sťažovateľka 17. septembra 2014 oznámila, že mestský súd potvrdil výrok rozsudku súdu prvého stupňa, ktorým rozhodol, že predmetné nehnuteľnosti sú súčasťou BSM. Okresný súd 18. septembra 2014 vyzval sťažovateľku na doručenie rozsudku mestského súdu. Predloženie tohto rozsudku urgoval 30. októbra 2014 a 20. novembra 2014 už pod hrozbou poriadkovej pokuty.

Žalobca 28. novembra 2014 navrhol prerušiť konanie. Okresný súd uznesením z 19. decembra 2014 prerušil konanie do právoplatnosti skončenia konania vedeného okresným súdom pod sp. zn. 10 C 237/2014, v ktorom sa žalobca domáhal proti sťažovateľke určenia neplatnosti špecifikovanej zmluvy o pôžičke. Proti uzneseniu o prerušení konania podala sťažovateľka 22. januára 2015 odvolanie. Dňa 12. februára 2015 predložil okresný súd spis odvolaciemu súdu. Krajský súd uznesením z 22. mája 2015 potvrdil uznesenie okresného súdu o prerušení konania. Súdny spis bol vrátený okresnému súdu 14. júla 2015.

Okresný súd 1. marca 2017 pripojil rozsudok sp. zn. 17 Co 1174/2015, ktorým krajský súd potvrdil právny názor okresného súdu (v konaní sp. zn. 10 C 237/2014, pozn.), podľa ktorého na určenie neplatnosti zmluvy o pôžičke nie je naliehavý právny záujem, keďže otázky súvisiace s uvedenou pôžičkou musí riešiť súd v konaní o žalobe na plnenie, t. j. v konaní o vyporiadanie BSM. Okresný súd 27. marca 2017 vykonal pojednávanie, ktoré odročil na 24. apríl 2017 na účely mimosúdnej dohody, keď strany žiadali odročiť pojednávanie z dôvodu prebiehajúcich mimosúdnych rokovaní.

Dňa 24. apríla 2017 žalobca doručil vyjadrenie a dôkazný návrh, následne okresný súd odročil pojednávanie na neurčito na účely vykonania dôkazov.

Dňa 25. apríla 2017 žalobca oznámil, že so sťažovateľkou neuzatvorili mimosúdnu dohodu.

Okresný súd 4. mája 2017 zaslal vyjadrenie žalobcu sťažovateľke a strany vyzval, aby vzniesli kompletný návrh na vyporiadanie BSM v lehote 30 dní. Dňa 12. júna 2017 strany doručili svoje návrhy podľa výzvy okresného súdu.

Okresný súd 26. februára 2018 vykonal pojednávanie, ktoré odročil na neurčito na účely znaleckého dokazovania týkajúceho sa hodnoty bytu, stranám uložil predložiť výpisy z ich účtov ku dňu zániku manželstva na účely doplnenia dokazovania týkajúceho sa hypotekárnych úverov.

V dňoch 20. a 21. marca 2018 strany sporu doručili vyjadrenia a návrh na vykonanie dôkazov.

Okresný súd 7. augusta 2018 nariadil termín pojednávania na 21. august 2018 (pojednávanie odročené na 8. október 2018 z dôvodu dovolenky sťažovateľky).

Okresný súd 3. októbra 2018 vyzval sťažovateľku na predloženie dokladov (informácie týkajúce sa všeobecnej hodnoty bytov a motorového vozidla, výpisy z ich účtov).

Okresný súd vykonal 8. októbra 2018 pojednávanie a odročil ho na neurčito na účely vykonania dôkazov.

Okresný súd vykonal 11. februára 2019 pojednávanie, ktoré odročil na účely predloženia odborných vyjadrení na objasnenie sporných vecí.

V marci 2019 bolo okresnému súdu doručené rozhodnutie najvyššieho súdu ČR sp. zn. 2 Cdon 2060/97 a tiež Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 1 Cdo 37/2017.

V dňoch 9. a 11. apríla 2019 strany predložili odborné vyjadrenia, sťažovateľka žiadala o predĺženie lehoty na predloženie druhého odborného vyjadrenia (lehota predĺžená do 7. júna 2019). Sťažovateľka 7. júna 2019 doručila znalecké posudky.

Okresný súd 3. júla 2019 nariadil pojednávanie na 26. august 2019, ktoré následne bez vykonania odročil na 7. október 2019.

Uznesením z 3. septembra 2019 okresný súd uložil prvému znalcovi ďalšiu znaleckú úlohu. Prvý znalec doručil 3. októbra 2019 znalecký posudok.

Okresný súd vykonal 7. októbra 2019 pojednávanie, ktoré odročil (žiadosť žalobcu o oboznámenie sa so znaleckým posudkom).

Dňa 17. októbra 2019 právny zástupca sťažovateľky žiadal zmeniť termín pojednávania (kolízia pojednávania, plánovaná operácia substitúta) a doručil vyjadrenie a dôkazy.

Okresný súd 24. októbra 2019 oznámil stranám odročenie pojednávania (žiadosť sťažovateľky).

Okresný súd 20. februára 2020 nariadil pojednávanie na 20. apríl 2020, ktoré následne zrušil (protipandemické opatrenia).

Uznesením z 20. apríla 2020 okresný súd rozhodol o znalečnom pre prvého znalca.

Od 23. marca 2020 do 31. mája 2020 neboli vykonávané pojednávania (protipandemické opatrenia).

Okresný súd vykonal 28. septembra 2020 pojednávanie, ktoré odročil na 20. október 2020 na účely vyhlásenia rozsudku. Dňa 8. októbra 2020 okresný súd zrušil pojednávanie (odvolanie zákonnej sudkyne z funkcie sudcu).

Dňa 26. októbra 2020 spis pridelený novej zákonnej sudkyňi, ktorá bola od 3. novembra 2020 do 18. novembra 2020 práceneschopná a od 22. decembra 2020 do 31. decembra 2020 čerpala dovolenku.

Pre protipandemické opatrenia nebolo možné nariadiť pojednávanie do 30. apríla 2021.

Okresný súd uznesením zo 4. marca 2021 poveril prvého znalca ďalšou znaleckou úlohou.

Okresný súd 9. marca 2021 nariadil pojednávanie na 5. máj 2021, oznámil stranám, že je potrebné doplniť skutkové tvrdenia a vykonať ďalšie dokazovanie, tiež uviedol, že nie je viazaný uznesením, ktorým vyhlásil dokazovanie za skončené, a vyzval ich na doplnenie skutkových tvrdení a dôkazov.

V čase do pojednávania strany doručili svoje vyjadrenia, žalobca doručil znalecký posudok a 26. apríla 2021 prvý znalec doručil doplnenie znaleckého posudku.

Okresný súd vykonal 5. mája 2021 pojednávanie, ktoré odročil na 7. júl 2021, pričom uložil žalobcovi, aby predložil aktualizovaný znalecký posudok týkajúci sa hodnoty bytu v Prahe.

Okresný súd 8. júna 2021 urgoval žalobcu na zaslanie znaleckého posudku, žalobca 11. júna 2021 oznámil, že znalecký posudok nebol vypracovaný, následne ho doručil 15. júna 2021.

V priebehu júla 2021 strany doručili vyjadrenia, ktoré okresný súd doručoval protistranám.

Okresný súd 7. júla 2021 vykonal pojednávanie, ktoré odročil na 28. júl 2021 na účely vyhlásenia rozsudku. Okresný súd následne 28. júla 2021 rozhodol vo veci samej rozsudkom.

III.3. Replika sťažovateľky:

30. Sťažovateľka v reakcii na vyjadrenie predsedníčky okresného súdu v stanovisku doručenom ústavnému súdu 17. augusta 2021 uviedla, že okresný súd neuviedol také skutočnosti, ktoré by mali za následok neopodstatnenosť ústavnej sťažnosti.

31. Podľa sťažovateľky všetky nesústreďené, neúčelné a nehospodárne úkony okresného súdu sa vyskytli v období od podania návrhu na začatie konania do pridelenia veci novej zákonnej sudkyňi. Okresný súd však vo vzťahu k stranám vystupuje ako jeden orgán bez ohľadu na to, ktorý zákonný sudca vo veci rozhoduje. Z toho dôvodu sa nemôže zbavovať zodpovednosti za činnosť predchádzajúcej zákonnej sudkyne odkazom, že jej činnosť nemožno objektívne vyhodnotiť, keďže na okresnom súde už nepracuje.

32. Sťažovateľka uvádza, že podanie sťažnosti na prietahy v konaní predsedovi súdu nie je podmienkou prípustnosti ani úspešnosti sťažnosti podľa čl. 127 ústavy.

33. Pokiaľ ide o odkaz na to, že okresný súd opakovane prerušil konanie, resp. dvakrát predložil vec odvolaciemu súdu, sťažovateľka uvádza, že z ústavnej sťažnosti vyplýva, že aj tieto úkony boli poznačené nesústreďenosťou, neúčelnosťou a nesprávnym postupom. Obdobne namieta, že návrh na vykonanie znaleckého dokazovania je štandardným návrhom v konaní o vyporiadanie BSM, „*krajne neštandardným bol však spôsob, akým sa s týmito návrhmi vysporiadavala v priebehu konania zákonná sudkyňa...*“, čo taktiež vyplýva z ústavnej sťažnosti.

34. K námietke, že okresný súd odročil pojednávania aj vzhľadom na návrhy strán, sťažovateľka uvádza, že ona žiadala o odročenie pojednávania len dvakrát, „*v oboch prípadoch išlo o situácie, ktorým mohol súd sústredeným a správnym postupom predísť.*“. Obdobia, keď strany rokovali o mimosúdnej dohode, sťažovateľka neuviedla v ústavnej sťažnosti ako obdobia prietahov zavinených okresným súdom, preto je poukaz okresného súdu na tieto rokovania nenáležitý.

35. K námietke, že okresný súd viackrát urgoval strany sporu na splnenie povinností uložených okresným súdom, sťažovateľka uvádza, že si nie je vedomá situácie, keď napadnuté konanie bolo predĺžené v dôsledku nesplnenia jej povinnosti v lehote stanovenej okresným súdom.

IV. Posúdenie dôvodnosti ústavnej sťažnosti

36. Ústavný súd v súlade s § 58 ods. 3 zákona o ústavnom súde upustil od ústneho pojednávania vo veci ústavnej sťažnosti, keďže na základe podaní okresného súdu a sťažovateľky, berúc do úvahy skutočnosti vyplývajúce zo spisu okresného súdu vzťahujúceho sa na napadnuté konanie, dospel k záveru, že od ústneho pojednávania nemožno očakávať ďalšie objasnenie veci.

37. Podstatou argumentácie sťažovateľky je námietka porušenia už označených práv podľa ústavy a dohovoru postupom okresného súdu v napadnutom konaní, ktorého predmetom je rozhodovanie o vyporiadaní BSM.

38. Pri výklade základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy si ústavný súd osvojil judikatúru ESLP k čl. 6 ods. 1 dohovoru, pokiaľ ide o právo na prejednanie záležitosti v primeranej lehote, preto v obsahu týchto práv nemožno vidieť zásadnú odlišnosť (napr. II. ÚS 55/98, I. ÚS 280/08, I. ÚS 326/2010).

39. Ústavný súd pri rozhodovaní o ústavných sťažnostiach namietajúcich porušenie už citovaných práv vychádza zo svojej ustálenej judikatúry, v súlade s ktorou účelom základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov je odstránenie stavu právnej neistoty, v ktorej sa nachádza osoba domáhajúca sa rozhodnutia všeobecného súdu. Samotným prerokovaním veci na súde sa právna neistota osoby domáhajúcej sa rozhodnutia neodstraňuje. K stavu právnej istoty dochádza zásadne až právoplatným rozhodnutím súdu alebo iným zákonom predvídaným spôsobom, ktorý znamená nastolenie právnej istoty inak ako právoplatným rozhodnutím súdu (IV. ÚS 221/04).

40. Povinnosť súdu a sudcu konať bez prietahov je *expressis verbis* zakotvená ako základný princíp civilného konania v čl. 17 zákona č. 160/2015 Z. z. Civilný sporový poriadok v znení neskorších predpisov (ďalej aj „CSP“), podľa ktorého súd postupuje v konaní tak, aby vec bola čo najrýchlejšie prejednaná a rozhodnutá, predchádza zbytočným prietahom, koná hospodárne a bez zbytočného a neprimeraného zaťažovania strán sporu a iných osôb. Tento základný princíp konania je premietnutý do ďalších ustanovení Civilného sporového poriadku.

41. Judikatúra ústavného súdu sa ustálila v tom, že otázka, či v konkrétnom prípade bolo alebo nebolo porušené základné právo na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov, sa skúma vždy s ohľadom na konkrétne okolnosti každého jednotlivého prípadu, a to najmä podľa týchto troch základných kritérií: právna a faktická zložitosť veci, o ktorej súd rozhoduje, správanie účastníka súdneho konania (resp. strany v spore) a postup samotného súdu (napr. I. ÚS 41/02). V súlade s judikatúrou ESLP ústavný súd prihliada aj na predmet sporu (povahu veci) v posudzovanom konaní a jeho význam pre sťažovateľa (napr. I. ÚS 19/00, I. ÚS 54/02, II. ÚS 32/02).

42. Pri posudzovaní prvého kritéria – zložitosti veci dospel ústavný súd k záveru, že vo veci ide o rozhodovanie o vyporiadaní BSM. Návrh na vysporiadanie BSM predstavuje bežnú súčasť rozhodovania všeobecných súdov v civilnej agende. Ústavný súd v prerokúvanom prípade neidentifikoval prvok právnej zložitosti. Ústavný súd konštatuje, že je prítomný prvok skutkovej zložitosti veci – potreba znaleckého dokazovania na účely určenia hodnoty jednotlivých hnutel'ných a nehnuteľných vecí tvoriacich masu BSM. Za skutkový prvok zložitosti veci možno sčasti považovať to, že nebola ustálená masa tvoriaca BSM, keďže prebiehalo súdne konanie o určenie, či

špecifikované nehnuteľnosti patria do BSM. Súčasťou prvého kritéria je aj povaha prerokúvanej veci. V uvedenej veci nejde o zjavne privilegovaný typ konania (napr. úprava práv a povinností k maloletým, odmena za výkon závislej práce, veci týkajúce sa osobnej slobody a pod.). V čase rozhodovania ústavného súdu napadnuté konanie trvalo približne 11 rokov a 4 mesiace, pričom okresný súd 28. júla 2021 meritórne rozhodol.

43. Ďalším kritériom, podľa ktorého ústavný súd hodnotil, či v napadnutom konaní došlo k zbytočným priet'ahom, bolo správanie s'ťažovateľky ako strany napadnutého konania.

44. Z prehľadu procesných úkonov vykonaných v napadnutom konaní vyplýva, že z dôvodu ospravedlnenia s'ťažovateľky boli pojednávania odročené dvakrát. Možno akceptovať obranu okresného súdu, že niektoré povinnosti uložené súdom s'ťažovateľka splnila až po urgenciách (urgencia povinnosti uloženej na pojednávaní 13. septembra 2010, urgovanie oznámenia stavu konania v Prahe 12. apríla 2012, urgencia zaslania čísla účtu v septembri 2012, urgencia na oznámenie právneho zástupcu v júli 2013). V období júna až augusta 2010 a marca a apríla 2017 sa strany sporu neúspešne pokúšali uzavrieť mimosúdnu dohodu. V prerokúvanom prípade okresný súd rozhodoval o návrhu na nariadenie predbežného opatrenia. Uvedená otázka bola predmetom dvoch odvolaní – v prvom prípade krajský súd zrušil uznesenie o zastavení konania pre nedostatok právomoci a následne uznesenie o nariadení predbežného opatrenia zmenil tak, že návrh s'ťažovateľky zamietol.

45. Uvedené návrhy, opravné prostriedky, pokusy o uzavretie mimosúdnej dohody predstavujú legitímnu procesnú aktivitu strán sporu s tým, že rozhodovanie o týchto návrhoch (vrátane odvolacej a dovolacej inštancie), resp. nečinnosť súdu vyvolaná vôľou strán sporu (v dôsledku mimosúdnych rokovaní) nepochybne spôsobili v určitej miere predĺženie napadnutého konania. V tomto smere však ústavný súd poukazuje na svoju judikatúru, v ktorej uviedol, že v dôsledku uplatnenia procesných práv účastníkom konania nepochybne dochádza k predĺženiu konania, zodpovednosť za tento stav neznáša oprávnená osoba, ale nemožno ju pripísať ani štátnemu orgánu konajúcemu vo veci (III. ÚS 242/03, IV. ÚS 218/04, II. ÚS 865/2014, II. ÚS 484/2016).

46. Ďalším kritériom, podľa ktorého ústavný súd hodnotí, či v napadnutom konaní došlo k zbytočným priet'ahom, je postup okresného súdu v napadnutom konaní. Ústavný súd pritom vychádzal zo svojej konštantnej judikatúry, v zmysle ktorej zbytočné priet'ahy v konaní môžu byť zapríčinené nielen samotnou nečinnosťou všeobecného súdu, ale aj jeho neefektívnou činnosťou, teda takým konaním, ktoré nevedie efektívne k odstráneniu právnej neistoty (II. ÚS 32/03, IV. ÚS 267/04, IV. ÚS 182/08).

47. V tejto súvislosti ústavný súd poukazuje na to, že doterajšie trvanie napadnutého konania na súde prvého stupňa (vyše 11 rokov) je už samo osebe celkom zjavne neprimerané. Podľa názoru ústavného súdu súdne konanie, ktoré trvá tak neúmerne dlho ako napadnuté konanie, možno spravidla bez ďalšieho považovať za také, ktoré je nezlučiteľné s imperatívom ustanoveným v čl. 48 ods. 2 ústavy (m. m. IV. ÚS 173/05, IV. ÚS 251/05, II. ÚS 3/09, IV. ÚS 26/2019).

48. Bez toho, aby ústavný súd podrobnejšie skúmal a hodnotil postup okresného súdu v napadnutom konaní, je nevyhnutné uzavrieť, predovšetkým s prihliadnutím na doterajšiu dĺžku napadnutého konania, že postup okresného súdu v napadnutom konaní je ústavne neakceptovateľný. Samotné trvanie napadnutého konania napriek tomu, že okresný súd 28. júla 2021, t. j. po 11 rokoch

a 2 mesiacoch prvýkrát meritórne rozhodol, je výrazným znakom predovšetkým neefektívneho postupu konajúceho súdu. Takéto trvanie konania nemôže ospravedlniť ani identifikovaný prvok skutkovej náročnosti konania (opakovaná potreba znaleckého dokazovania, neustálená masa BSM) aj vzhľadom na to, že potreba opakovaného znaleckého dokazovania bola vyvolaná plynutím času, t. j. v podstate neefektívnym postupom okresného súdu.

49. V prerokúvanej veci k celkovej dĺžke napadnutého konania nepochybne prispela potreba dvakrát prerušiť konanie v dôsledku konaní, ktorých výsledok mal význam pre napadnuté konania (v období od 10. januára 2011 do 17. júla 2012, keď bol okresnému súdu doručený rozsudok vydaný v súvisiacom konaní, t. j. 1 rok a 6 mesiacov, a následne v období od 19. decembra 2014 do 1. marca 2017, t. j. približne 2 roky a 2 mesiace). Z uvedeného je zrejmé, že v období v rozsahu približne 3 rokov a 8 mesiacov okresný súd nemohol konať z dôvodu prerušenia konania a riešenia otázok v iných súdnych konaniach, ktoré mali význam pre napadnuté konanie. Napokon k predĺženiu konania nepochybne prispela aj nemožnosť nariadiť pojednávania v dôsledku protipandemických opatrení (v období od 23. marca 2020 do 31. mája 2020 a od 23. januára 2021 do 30. apríla 2021).

50. Na podklade skutočností uvedených v bodoch 42 až 49 tohto nálezu ústavný súd dospel k záveru, že okresný súd v napadnutom konaní nekonal efektívne a nezvolil taký procesný postup, ktorý by smeroval k rýchlemu rozhodnutiu vo veci samej, a tým aj k rýchlemu odstráneniu právnej neistoty účastníkov konania (strán sporu). Neefektívnym postupom okresného súdu tak bolo v napadnutom konaní porušené základné právo sťažovateľky na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a jej právo na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, preto ústavný súd rozhodol v súlade s čl. 127 ods. 2 prvou vetou ústavy a § 133 ods. 1 zákona o ústavnom súde tak, ako to je uvedené v bode 1 výroku tohto nálezu.

51. Vzhľadom na to, že okresný súd v napadnutom konaní meritórne rozhodol rozsudkom z 28. júla 2021, ústavný súd nevyhovел požiadavke sťažovateľky, aby prikázal okresnému súdu v napadnutom konaní konať bez zbytočných prietáhov (bod 4 výroku tohto nálezu). Nad rámec veci však ústavný súd pripomína, že ak strany podajú odvolanie proti predmetnému rozsudku, bude okresný súd povinný vykonať úkony súdu prvej inštancie v odvolacom konaní a predložiť vec odvolaciemu súdu bez zbytočných prietáhov.

V.

Primerané finančné zadost'učinenie

52. Podľa čl. 127 ods. 3 ústavy ústavný súd môže svojím rozhodnutím, ktorým vyhovie sťažnosti, priznať tomu, koho práva podľa odseku 1 boli porušené, primerané finančné zadost'učinenie.

53. Podľa § 133 ods. 3 písm. e) zákona o ústavnom súde ak ústavný súd ústavnej sťažnosti vyhovie, môže priznať sťažovateľovi primerané finančné zadost'učinenie, ak o to požiadal.

54. Cieľom primeraného finančného zadost'učinenia je dovŕšenie ochrany porušeného základného práva v prípadoch, v ktorých sa zistilo, že k porušeniu došlo spôsobom, ktorý vyžaduje poskytnutie vyššieho stupňa ochrany, nielen vyslovenie porušenia, prípadne príkaz na ďalšie konanie bez porušovania základného práva (m. m. IV. ÚS 210/04, I. ÚS 164/2018).

55. Prihliadajúc na petit ústavnej sťažnosti, ústavný súd konštatuje, že sťažovateľka si uplatnila primerané finančné zadost'učinenie v sume 13 200 eur, ktoré odôvodnila skutočnosťami bližšie uvedenými v bode 48 tohto nálezu.

56. Pri rozhodovaní o primeranom finančnom zadost'učinení ústavný súd vychádza zo zásad spravodlivosti, z ktorých vychádza aj ESLP, ktorý spravodlivé finančné zadost'učinenie podľa čl. 41 dohovoru priznáva so zreteľom na konkrétne okolnosti prípadu.

57. Zohľadňujúc konkrétne okolnosti posudzovanej veci, ústavný súd v neprospech okresného súdu hodnotil predovšetkým doterajšie trvanie napadnutého konania ako výrazný znak jeho neefektívnej činnosti. Ústavný súd zohľadnil obdobie prerušenia napadnutého konania (celkovo približne 3 roky a 8 mesiacov) a nemožnosť vykonávať pojednávania v čase protipandemických opatrení. Tieto okolnosti nebolo možné hodnotiť na ťarchu okresného súdu. Ústavný súd zohľadnil aj okresným súdom vytýkanú nedostatočnú súčinnosť sťažovateľky (potreba opakovaných urgencií), ktorú vyhodnotil v neprospech sťažovateľky. Ústavný súd prihliadol aj na to, že okresný súd vo veci meritórne rozhodol. Ústavný súd takto dospel k záveru, že v danom prípade je spravodlivé a konkrétnym okolnostiam posudzovanej veci primerané priznanie finančného zadost'učinenia sťažovateľke v sume 3 000 eur (bod 2 výroku tohto nálezu). Vzhľadom na priznanie finančného zadost'učinenia v sume 3 000 eur oproti sťažovateľkou navrhovanej sume 13 200 eur vo zvyšnej časti ústavný súd ústavnej sťažnosti nevyhovel (bod 4 výroku tohto nálezu).

VI.

Trovy konania

58. Ústavný súd priznal sťažovateľke (§ 73 ods. 3 zákona o ústavnom súde) nárok na náhradu trov konania v celkovej sume 460,89 eur.

59. Návrh na priznanie trov právneho zastúpenia ústavný súd posudzoval podľa vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov (ďalej len „vyhláška“). Sťažovateľke priznal trovy právneho zastúpenia za 2 úkony právnej služby (prevzatie a príprava zastúpenia, písomné podanie ústavnej sťažnosti) podľa § 13a ods. 1 písm. a) a c) vyhlášky. Ústavný súd vychádzal zo základnej sadzby tarifnej odmeny za jeden úkon právnej služby za rok 2021 v sume 181,17 eur (1/6 výpočtového základu podľa § 11 ods. 3 vyhlášky), tiež zo sadzby za náhradu hotových výdavkov (režijný paušál) za každý úkon právnej služby za rok 2021 v sume 10,87 eur (1/100 výpočtového základu podľa § 16 ods. 3 vyhlášky), čo spolu predstavuje sumu 384,08 eur. Vychádzajúc zo zistenia, že právny zástupca sťažovateľky je platcom dane z pridanej hodnoty (priložené osvedčenie o registrácii pre daň z pridanej hodnoty), uvedená suma bola zvýšená o túto daň vo výške 20 % podľa § 18 ods. 3 vyhlášky a podľa zákona č. 222/2004 Z. z. o dani z pridanej hodnoty v znení neskorších predpisov o sumu 76,81 eur. Celková suma náhrady trov konania takto predstavuje sumu 460,89 eur (bod 3 výroku tohto nálezu). Vzhľadom na to, že replika sťažovateľky neobsahovala žiadnu novú argumentáciu, ústavný súd náhradu trov konania za tento úkon sťažovateľke nepriznal (bod 4 výroku tohto nálezu).

60. Priznanú náhradu trov právneho zastúpenia je okresný súd povinný zaplatiť na účet právneho zástupcu sťažovateľky (§ 62 zákona o ústavnom súde v spojení s § 263 CSP) označeného v záhlaví tohto nálezu v lehote dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 21. septembra 2021

Libor DULÁ
predseda senátu